

Beginnersfouten Nederlandse Vertalers

Inhoud

1. Samenstellingen los schrijven die aan elkaar horen.....	3
2. De komma tussen twee werkwoordsvormen vergeten	3
3. Vele/velen en beide/beiden.....	3
4. Die/dat	3
5. Dat/wat	4
6. Hun/ hen.....	4
7. Contaminatie.....	5
8. Tautologie.....	5
9. Symmetrie	5
10. Ergeren/irriteren: ik irriteer me aan zijn slordigheid (fout!).....	5
11. Heel of hele: "Een hele grote man" (fout!).....	6
12. Spel(l)ing en d's, t's en dt's.....	6
13. Congruentiefouten.....	6
14. Meervoudsvormen met accenten	7
15. Toelichting.....	7
16. Hoofdletters in titels	7
A. Duitse titels	8
B. Engelse titels	8

1. Samenstellingen los schrijven die aan elkaar horen

In het Engels worden bijna alle samenstellingen los geschreven: front door, dog owner, strawberry cake, enz. In het Nederlands doen we juist het tegenovergestelde. De meeste samenstellingen worden aan elkaar geschreven: voordeur, hondeneigenaar, aardbeientaart. Het koppelteken (liggend streepje) gebruiken we alleen om een leesfout te voorkomen: mediaadvertentie wordt media-advertentie en politieinlichtingen wordt politie-inlichtingen.

2. De komma tussen twee werkwoordsvormen vergeten

In het Engels komt tussen twee werkwoordsvormen meestal geen komma te staan. In het Nederlands bemoeilijkt dit echter het lezen. Tenzij het gaat om een erg korte samengestelde zin, hoort er in het Nederlands een komma te staan tussen twee persoonsvormen. Voorbeeld: Toen ik na een lange dag werken eindelijk thuis was, moest ik meteen een presentatie voor de volgende dag voorbereiden.

3. Vele/velen en beide/beiden

Bij zelfstandig gebruik is het altijd vele als dieren of dingen worden aangeduid en velen als mensen worden bedoeld. Vele in combinatie met personen of dieren krijgt nooit een n. Hetzelfde geldt voor alle, beide en sommige. Voorbeelden: Veel katten zijn zwart. Vele zijn zwart; Veel vrienden zijn werkloos. Velen zijn werkloos. Het is ook: velen van hen.

4. Die/dat

In principe wordt als verwijzing naar een onzijdig woord altijd dat als betrekkelijk voornaamwoord gebruikt: 'het meisje dat daar fietst', 'het huis dat te koop staat', 'het idee dat ik gisteren had', enzovoort. Het betrekkelijk voornaamwoord die is juist bij de-woorden en bij meervouden: 'de jas die ik gisteren kocht', 'de kinderen die daar fietsen'.

5. Dat/wat

Je gebruikt wat als het woord volgt op een onbepaald woord (iets, niets, het enige, datgene) of een bijvoeglijk naamwoord dat zelfstandig wordt gebruikt (het leukste, het bijzondere) of als het woord verwijst naar een rangtelwoord (het eerste). Een paar voorbeelden:

Liegen is iets **wat** ik nooit zal doen.

Het enige **wat** ik wil zeggen is: stop ermee.

Let vooral op datgene **wat** je vorige keer verkeerd deed.

Dat is het laatste **wat** ik zou willen.

Fietsen is het leukste **wat** ik kan bedenken.

Zie ook de uitleg die Onze Taal hiervoor geeft. Ook als het woord verwijst naar een hele zin of gebeurtenis, gebruik je wat. Als je daarvoor in de plaats dat gebruikt, krijgt de zin een andere lading. Kijk maar eens naar deze voorbeelden:

We hebben een zusje gekregen, wat we allemaal heel leuk vinden.

(we vinden het leuk dat we een zusje hebben gekregen)

We hebben een zusje gekregen, dat we allemaal heel leuk vinden.

(we vinden het zusje leuk)

Dit potlood is het enige wat ik uit mijn schooltijd heb bewaard.

(verder heb ik helemaal niets meer)

Dit potlood is het enige dat ik uit mijn schooltijd heb bewaard.

(verder heb ik geen andere potloden meer)

6. Hun/ hen

Hun wordt natuurlijk gebruikt als bezittelijk voornaamwoord, en daarbij is hen niet te gebruiken. Daarnaast wordt hun ook gebruikt ter vervanging van een voorzetsel (bijvoorbeeld: aan hen, voor hen, op hen, aan hen) + hen. Dus als je iets aan hen geeft, kun je ook het hun geven.

Echter, als je het voorzetsel wel gebruikt, gebruik je dus hen. Hen gebruik je ook als lijdend voorwerp

Ik geef een cadeau aan hen.

Ik geef hun een cadeau.

Dat is hun cadeau.

7. Contaminatie

Als je twee woorden of uitdrukkingen ten onrechte vermengt, spreek je van een contaminatie.

Voorbeelden:

- Deze computer kost duur. (kost veel of is duur)
- Ik zal dat nachecken. (nakijken of checken)
- Hij kreeg ongenadeloos op zijn kop. (ongenadig of genadeloos)
- Hij neemt in de klas altijd het hoogste woord. (heeft het hoogste woord of het woord nemen)
- Aan het eind van de partij legde hij het laatste loodje. (het loodje leggen of de laatste loodjes wegen het zwaarst)
- Je mag verwachten dat ze een voorbeeldfunctie geven. (J.P. Balkenende) (een voorbeeld geven of een voorbeeldfunctie hebben)

8. Tautologie

Met een tautologie zeg je twee keer hetzelfde met verschillende woorden. Deze woorden behoren tot dezelfde woordsoort. Voorbeelden: **Misschien** dat ze er **wellicht** nog achter komen, Door de regen kon je de overkant **haast bijna** niet meer zien, **Natuurlijk** controleren we **vanzelfsprekend** de antwoorden.

9. Symmetrie

Gelijkheid in bouw en vorm noemen we symmetrie. Fout is: Men zegt dat het veel gaat regenen, maar ze zeggen zoveel. (goed is: ... maar men zegt...)

Darten dwingt je tot snelle reacties en goed je verstand te gebruiken. (goed is: ... je snel te reageren en ...)

10. Ergeren/irriteren: ik irriteer me aan zijn slordigheid (fout!)

Ergeren en irriteren zijn beide overgankelijke werkwoorden (ze verlangen een lijdend voorwerp bij zich). Zijn slordigheid irriteert me en Zijn slordigheid ergert me zijn beide goed; in beide zinnen is me het lijdend voorwerp.

Het verschil tussen de twee werkwoorden is dat ergeren ook wederkerend kan worden gebruikt, zoals in Ik erger me aan zijn slordigheid. Irriteren kent die mogelijkheid niet, maar wordt - onder invloed van zich ergeren - toch vaak zo gebruikt. Een zin als Ik irriteer me aan zijn slordigheid wordt echter nog algemeen als fout beschouwd.

(1) Ik irriteer me aan het geblaf van die honden. (fout)

(2) Het geblaf van die honden irriteert me al de hele dag. (goed)

11. Heel of hele: "Een hele grote man" (fout!)

"Heel" als bijvoeglijk naamwoord wordt "hele", dan is een "hele man" geen "halve man". "Heel" is hier echter een bijwoord, dat niet iets over de man zegt, maar over het bijvoeglijk naamwoord: de mate waarin de man groot is. Bijwoorden worden niet verbogen, dus "heel" blijft in dat geval gewoon "heel". Het is dus "Een heel grote man".

12. Spel(l)ing en d's, t's en dt's

Een spelfout overkomt iedereen wel eens. Ook een fout in de werkwoordspelling gebeurt voordat je het doorhebt (dat moet natuurlijk zijn: gebeurt of is gebeurd). Sommige dt-fouten komen heel vaak voor. Googel je 'ik wordt', dan krijg je 1,3 miljoen treffers; 'wordt ik' levert zelfs 2,1 miljoen treffers op ... Op nummer 3 staan dan ook de spelfouten.

Twijfel je aan de spelling van een woord? Raadpleeg een woordenlijst. Bijvoorbeeld Het Groene Boekje. Voor de werkwoordspelling heeft het taaladviesboek Voor de vorm een handig stappenplan (zie tabel onderaan).

13. Congruentiefouten

Er moet congruentie ('overeenstemming') zijn tussen het onderwerp en de persoonsvorm bij dat onderwerp. Bij een meervoudig onderwerp hoort daarom een persoonsvorm in het meervoud. De meester en de leerling zijn twee mensen, en daarbij hoort het werkwoord zijn.

Maar let op: bij noch ... noch, zowel ... als en soortgelijke constructies hoort een persoonsvorm in het enkelvoud, tenzij een of beide delen van het onderwerp meervoudig zijn: De meester noch de leerling wist het antwoord en De meester noch de leerlingen wisten het antwoord.

14. Meervoudsvormen met accenten

Als het grondwoord eindigt op een lange klinker die we met één letter (en dus zonder accent) schrijven, gebruiken we een apostrof voor de meervouds -s. Schrijven we die met twee letters of meer, komt de '-s' eraan vast.

Als het grondwoord eindigt op een lange klinker die met een accent wordt geschreven, schrijven we de '-s' eraan vast. Voorbeelden: frisbee – frisbees, shampoo – shampoos, auto – auto's, café – cafés.

Komma's en punten tussen duizendtallen en geldbedragen

In geldbedragen van meer dan vier cijfers kunnen punten of spaties gebruikt worden om de duizendtallen te scheiden: € 1.345.200 of € 1 345 200. Bij getallen van vier cijfers kan ook een punt of spatie worden gebruikt, maar in de praktijk wordt dat vaak niet gedaan.

15. Toelichting

Bij bedragen van meer dan vier cijfers gebruikt men in Nederland en België van oudsher een punt tussen de duizendtallen. Van rechts naar links komt om de drie cijfers een punt.

€ 1.345.200

\$ 36.000.134

£ 2.500.345.100

LET OP: We zetten een komma voor decimalen, zoals in € 14,95 en \$ 140,00. Daarin verschillen we van Engelstalige landen, waar de punt het decimaalteken is: \$ 140.00.

16. Hoofdletters in titels

Als in een gewone 'lopende' tekst een titel voorkomt van een roman of novelle, van een gedicht, verhaal, liedje, muziekalbum, film of toneelstuk of iets dergelijks, dan krijgt het eerste woord van de titel een hoofdletter: De avonden, Het bittere kruid, Awater, Hoe sterk is de eenzame fietser et cetera.

Dit geldt niet alleen voor Nederlandstalige titels, maar ook voor anderstalige: Les jeux sont faits, La sombra del viento, A clockwork orange, The sound of music.

De andere woorden in de titel krijgen alleen een hoofdletter als ze die op grond van andere spellingregels hebben, bijvoorbeeld als het aardrijkskundige namen of persoonsnamen zijn: In Babylon, Wachten op Godot, Het verdriet van België, De Afrikaanse weg et cetera.

A. Duitse titels

In Duitse titels krijgt niet alleen het eerste woord van de titel een hoofdletter, maar hebben op grond van de Duitse spellingregels ook alle zelfstandige naamwoorden een hoofdletter.

(7) Lola rennt

(8) Das Parfum

(9) Der neue Koch

(10) Zowel de film als het boek Die Blechtrommel is een aanrader.

B. Engelse titels

In het Engels bestaan er verschillende systemen voor het schrijven van titels. Naast het eerste woord van de titel worden doorgaans alle naamwoorden met een hoofdletter geschreven. In sommige systemen worden zelfs alle woorden op lidwoorden en voorzetsels na met een hoofdletter geschreven.

Dit Engelse systeem kan voor Engelse titels in Nederlandse teksten worden overgenomen (de a-zinnen hieronder), maar het heeft de voorkeur om de Nederlandse conventie te volgen (de b-zinnen hieronder).

(11a) Een klassieker op de boekenlijst is The Catcher in the Rye

(11b) Een klassieker op de boekenlijst is The catcher in the rye.

(12a) Extremely Loud and Incredibly Close

(12b) Extremely loud and incredibly close

(13a) Raiders of the Lost Ark

(13b) Raiders of the lost ark